Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Кафедра терапевтичної стоматології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____ Інна АНДРУШКО
«_02_» __вересня___2025_ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни ОК 9

СУЧАСНА СТОМАТОЛОГІЯ

підготовки доктора філософії

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань _____І Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності ____І1 Стоматологія_____

(шифр і назва спеціальності)

2025 рік

Робоча програма з дисципліни «Сучасна стоматологія»
підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
« 26 » серпня 2025 року 23 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
к.мед.н, доцент закладу вищої освіти Наталія ГАДЖУЛА,
д.мед.н, професор закладу вищої освіти Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри терапевтичної стоматології

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2025 року
Завідувачка кафедри терапевтичної стоматології,
Професор ЗВО Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА
« 26 » серпня 2025 року

Схвалено методичною радою
« 28 » серпня 2025 року Протокол № 1

Голова, професор ЗВО Сергій ШУВАЛОВ
« 28 » серпня 2025 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни "Сучасна стоматологія" складена відповідно до освітньо-наукової програми (ОНП) Стоматологія 2025 р., третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, галузі знань І (22) Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності І1 (221) Стоматологія, введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 1023 від 15.11.2022 р.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем стоматології, застосування методології наукової та педагогічно-організаційної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення (Закон України "Про вищу освіту", 2014; Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності І1 (221) Стоматологія, 2022).

Аспіранту винесені питання на формування понять, принципів, концепцій, що стосуються органів і тканин щелепно-лицевої ділянки людини та його впливу на організм людини, їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів наукових досліджень у сфері стоматології.

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова, цикл професійної підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є профілактика, діагностика, клінічні особливості та комплексне лікування різних патологічних станів у стоматології.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни "Сучасна стоматологія" здійснюється на основі знань, здобутих аспірантами на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також інтегрується з дисциплінами освітньо-наукового рівня підготовки: Філософія науки – формує уявлення про наукову картину світу, принципи доказовості та методології, що є основою для обґрунтування сучасних стоматологічних концепцій; Академічна доброчесність, наукова етика та протидія корупції – забезпечує формування етичних стандартів дослідника та лікаря-стоматолога; Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, Культура української наукової мови – створюють мовне підґрунтя для аналізу світових джерел, підготовки наукових публікацій та презентації результатів досліджень у галузі стоматології; Медична етика та деонтологія, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, Соціальна психологія – створюють базу для розуміння соціальних, правових та комунікативних аспектів стоматологічної практики. У свою чергу, ОК "Сучасна стоматологія" формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних спеціалізованих дисциплін – Терапевтична стоматологія, Хірургічна стоматологія, Стоматологія дитячого віку, Ортопедична стоматологія – забезпечують практичну реалізацію знань та інтеграцію сучасних діагностичних і лікувальних підходів у різних напрямах стоматології, а також вибіркових дисциплін, зокрема Клінічна фармакологія, Клінічна біохімія та мікробіологія, Клінічна морфологія – поглиблюють знання про патогенез стоматологічних захворювань і механізми дії лікарських засобів; Цифрові технології у стоматології – інтегрують сучасні ІТ-рішення в стоматологічну практику; Фармакотерапія стоматологічних захворювань, Біобезпека та інфекційний контроль – формують міждисциплінарні компетентності у сфері безпечного лікування; Дентальна імплантація – забезпечує зв'язок із сучасними напрямами хірургічної та ортопедичної стоматології; Психогігієна у стоматології – поєднує психологічні аспекти з клінічною практикою. Таким чином, дисципліна інтегрує загальнонаукову, гуманітарну, методологічну і професійну підготовку аспіранта, забезпечуючи наступність та цілісність формування наукових і клінічних компетентностей.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни:

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни "Сучасна стоматологія" є здобуття аспірантами знань, навичок та вмінь у сфері захворювань щелепно-лицевої ділянки, достатніх для виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну медицину та інші сфери життя.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни "Сучасна стоматологія" є формування системи знань, професійних умінь і навичок, необхідних для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій.

1.3. **Компетентності та результати навчання,** формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання освітньо-наукової програми "Стоматологія" галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальності I1 Стоматологія.
Згідно з вимогами ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності I1 Стоматологія дисципліна "Сучасна стоматологія" забезпечує набуття аспірантами наступних програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):
ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.
ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК06. Здатність аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані професійні рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):
СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.
СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.
СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.
СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.
СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
СК09. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:
Сучасна стоматологія як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих програмних результатів навчання згідно з освітньо-науковою програмою третього (освітньо-наукового) рівня "Стоматологія" галузі знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності I1 Стоматологія, а саме:

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.
РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень та прикладні проблеми стоматології державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.
РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.
РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямах.
РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень в освітній процес, медичну практику та суспільство.
РН12. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди); демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

2. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити ЄКТС	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Сучасна стоматологія	Модуль 1	120	4,0	20	40	60

Навчальна дисципліна вивчається аспірантами на 1-му році навчання (1-2 семестри), є одномодульною, завершується диференційованим заліком.

Тема 1. Методи діагностики каріозних і некаріозних уражень твердих тканин зубів (клінічні, інструментальні, цифрові). Принципи профілактики та лікування. Планування комплексного лікування пацієнтів із множинними некаріозними ураженнями (клінічний розбір).

На занятті будуть висвітлені наступні ключові аспекти: Сучасні класифікації каріозних і некаріозних уражень. Методи ранньої діагностики: флуоресцентна діагностика, лазерна діагностика, цифрові методи (Qlf, Diagnocam, AI-алгоритми). Принципи профілактики: ремінералізуюча терапія, інфільтрація, фторування, біоміметичні підходи. Тактика лікування пацієнтів з множинними некаріозними ураженнями (ерозії, абфракції, клиноподібні дефекти). Винесено питання етіології, патогенезу, клініки, діагностики вроджених і набутих дисколоритів твердих тканин зубів, вибору та планування методик усунення дисколоритів зубів, залежно від клінічної ситуації.

Аспіранти опановують сучасні клініко-лабораторні та цифрові методи діагностики, вивчають алгоритми формування плану лікування, базованого на індивідуальному ризик-профілі пацієнта. Особлива увага приділяється доказовій базі застосування профілактичних програм і міні-інвазивних методів лікування.

Практичні навички: Робота з цифровими діагностичними системами (CariTest, Diagnocam). Складання комплексного плану лікування пацієнтів із множинними некаріозними ураженнями. Розбір клінічних ситуаційних завдань із застосуванням принципів доказової медицини.

Тема 2. Інноваційні підходи до відновлення зубів: мінімально інвазивне препарування, біоміметичні методи реставрації.

На занятті будуть розглянуті новітні методики препарування твердих тканин зуба з мінімальною втратою здорових структур.

Ключові аспекти: принципи ультразвукового препарування та особливості його застосування для лікування каріозних уражень; використання лазерних систем у терапевтичній стоматології; біоміметичні підходи до відновлення зуба, що імітують природні властивості емалі та дентину.

Аспіранти ознайомляться з клінічними протоколами ультразвукової та лазерної терапії, проаналізують показання й протипоказання, порівняють ефективність традиційних і мінімально інвазивних методів.

Практичні навички: робота з ультразвуковими та лазерними системами, відпрацювання алгоритму препарування та адгезивної підготовки з урахуванням біоміметичних принципів.

Тема 3. Естетична стоматологія: цифрові протоколи (DSD, 3D-моделювання), інтеграція AI, методи визначення кольору. Художня реставрація фронтальної та бокової групи зубів. Вініри. Сучасні реставраційні техніки та інноваційні матеріали (нанокомпозити, ормокери, біоактивні композити).

На занятті особлива увага аспірантів буде звернена на вивчення естетичних критеріїв посмішки, основні методи клініко-лабораторних обстежень зубів в естетичній стоматології, сучасні підходи до реставрації анатомічної форми зубів. Заняття присвячено вивченню основних методів оцінки естетичних характеристик кольору зубів, методам оцінки естетичних характеристик ширини зубів, оцінці естетичних характеристик форми зубів, макро- та мікрорельєфу зубів, оптичним методам дослідження зубів.

Аспірантами будуть набуті практичні навички з планування побудови реставрацій, відповідно до клінічної ситуації після едодонтичного лікування. Визначення доцільності виконання прямих реставрацій після ендодонтичного лікування. Будуть розглянуті інструменти та аксесуари для виконання потрібних маніпуляцій. Детально розглянуто системи та протоколи фінішної обробки зубів. Буде проведено розбір клінічних ситуаційних завдань, складання плану раціонального лікування, ведення пацієнтів з використанням фото-протоколу, визначення етапів проведення смайл-дизайну, використання методик лікування

залежно від клінічної ситуації задля досягнення високо-естетичного результату. Принципи роботи з комп'ютерною програмою "CariTest" для визначення рівнів інтенсивності карієсу або резистентності емалі зубів до карієсу, а також програмою "UniqCeph" для визначення індивідуальних нормальних цефалометричних показників зубощелепної системи.

На занятті особлива увага аспірантів буде приділена вивченню біоміметичного направлення у відновній стоматології, основним принципам методу стратифікації, біламінарному методу дентального відновлення, особливостям реконструкції та трансформації зубів. Аспіранти оволодіють методиками естетичного моделювання різців, ікол, премолярів і молярів, засвоять методикою тунельної реставрації та мінімально інвазивної реставрації.

Сучасні матеріали для естетичної стоматології: нанокомпозити, ормокери, біоактивні композити: склад, властивості, переваги і недоліки, технологія застосування. Вибір матеріалу для проведення високоестетичних художніх реставрацій прямим методом, вимоги до пломбувальних матеріалів. Вибір адгезивної системи, в залежності від клінічної ситуації. Етапи адгезивної підготовки. Основні критерії якісної обробки реставрацій. Вивчення методів відновлення зубів після ендодонтичного лікування; відновлення депульпованих зубів кор-композитами; методи реставрації депульпованих зубів безштифтовим методом із застосуванням фотокомпозитів; методика реставрації зубів із застосуванням волоконного армування, алгоритм застосування скловолоконних штифтів у техніці прямої реставрації зубів. На занятті увага буде приділена комп'ютерному моделюванню посмішки, поняттю суглобово-м'язового та зубо-альвеолярного статусу. Особлива увага буде приділена естетиці зубів: колір та формоутворюючі елементи. Мікрореставрація та смайл-дизайн. Питання композитних вінірів. Важливість оклюзійної карти зуба при реставрації бокової групи зубів. Обговорені основні етапи фотопротоколу, для діагностики та планування лікування. Wax-up і mock-up. Використання DSD-методики. Буде представлена класифікація показань для застосування непрямих композитних вінірів Паскаль Маньє. Питання класичного препарування та мікропрепарування під керамічні вініри.

Тема 4. Діагностика та лікування пульпіту: біологічний (біокерамічні матеріали, клітинні технології, тканинна інженерія), хірургічний та комбінований методи.

Заняття присвячене новим підходам до біологічного збереження пульпи, а також симптоматиці пульпіту, больовому синдромі при пульпіті. Будуть детально розглянуті основні та додаткові методи діагностики пульпіту. Акцентуація уваги аспірантів на диференційній діагностиці різних форм пульпіту; клінічних проявах пульпіту в залежності від патоморфологічних змін, перебігу запалення. Загострені форми пульпіту.

Ключові аспекти: сучасні класифікації пульпіту; діагностичні критерії життєздатності пульпи; властивості та механізм дії біокерамічних матеріалів; роль мезенхімальних стовбурових клітин у регенерації дентинопульпарного комплексу; перспективи тканинної інженерії в ендодонтії.

Аспіранти опрацюють алгоритми вибору біологічних методів лікування, критерії прогнозу успіху, проаналізують сучасні дослідження з використання біоматеріалів та клітинних технологій. Разом з тим, будуть висвітлені питання хірургічних методів лікування пульпіту (вітальної ампутації та екстирпації) направлені на часткове або повне видалення пульпи. Покази та протипокази. Послідовність та особливість етапів лікування. Обґрунтування вибору засобів. Можливі ускладнення.

Практичні навички: оцінка життєздатності пульпи (EOD, пульпотестування, вітальні тести); підбір біокерамічних матеріалів для прямих і непрямих методів покриття пульпи; розбір клінічних випадків застосування клітинних технологій.

Тема 5. Діагностика апікального періодонтиту: конусно-променева комп'ютерна томографія, мікро-КТ у наукових дослідженнях, молекулярно-біологічні та імунологічні маркери.

На занятті буде висвітлено сучасні методи візуалізації й лабораторної діагностики періапікальних уражень. Акцентуватиметься увага аспіранта на симптоматиці періодонтиту, особливостях больового синдрому, перебігу захворювання, його клінічних проявах. Будуть детально розглянуті основні та додаткові методи діагностики гострих, хронічних і загострених форм періодонтиту. Внутрішньосиндромна диференційна діагностика різних форм періодонтиту. Симптоми І.Г. Лукомського, тремтіння вестибулярної стінки альвеоли, прихованої гіперемії, Дюпюїтрена.

Ключові аспекти: діагностичні можливості КПКТ у клініці; використання мікро-КТ у фундаментальних дослідженнях; роль імунологічних маркерів (цитокіни, хемокіни) та молекулярних методів (PCR, qRT-PCR) у діагностиці хронічного апікального періодонтиту.

Аспіранти засвоять принципи комплексної оцінки стану періапікальних тканин, поєднання даних променевої та лабораторної діагностики для уточнення прогнозу.

Практичні навички: інтерпретація КПКТ-знімків; ознайомлення з методиками відбору зразків для молекулярних досліджень; розбір клінічних випадків діагностики уражень різної етіології.

Тема 6. Нові підходи в ендодонтії: лазерна та фотодинамічна терапія, нанотехнології, сучасні методи обтурації, мікрохірургія. Повторне ендодонтичне лікування: 3D-навігаційні системи, біологічні методи терапії заапікальних уражень. Клінічний аналіз складних випадків.

Заняття присвячене інтеграції високих технологій в ендодонтичне лікування. Будуть розглянуті новітні методики інструментальної обробки кореневих каналів при пульпіті та періодонтиті, видалення змазаного шару, хімічне розширення системи кореневих каналів. Методи обробки інструментально непрохідних кореневих каналів: медикаментозні засоби для хімічного розширення, муміфікації та імпрегнації.

Ключові аспекти: принципи лазерної та фотодинамічної терапії у дезінфекції кореневих каналів; застосування наночастинок у пломбувальних матеріалах; мікрохірургічні методики лікування періапікальних уражень; повторне ендодонтичне лікування із застосуванням 3D-навігаційних систем; можливості біологічної терапії заапікальних уражень. Аспіранти вивчать алгоритм клінічного аналізу складних випадків, засвоять принципи персоналізованого вибору методики.

Практичні навички: робота з лазерними та фотодинамічними системами; ознайомлення з технікою використання 3D-навігації; аналіз складних клінічних кейсів.

Тема 7. Класифікації хвороб пародонта (AAP/EFP 2017): порівняльний аналіз, діагностичні алгоритми. Біомаркери в діагностиці пародонтиту (протеоміка, метаболоміка, мікроРНК),), комп'ютеризовані системи діагностики.

Заняття присвячене сучасним підходам до діагностики пародонтологічних захворювань.

Ключові аспекти: аналіз класифікації хвороб пародонта (AAP/EFP 2017) у порівнянні з попередніми системами; діагностичні алгоритми оцінки тяжкості та прогресування пародонтиту; значення біомаркерів (системи протеоміки, метаболоміки, мікроРНК) для ранньої діагностики; використання комп'ютеризованих систем діагностики.

Аспіранти засвоять принципи стратифікації ризику пацієнтів та алгоритми формування персоналізованого плану лікування.

Практичні навички: робота з діагностичними шкалами AAP/EFP; інтерпретація результатів біомаркерних досліджень; розбір клінічних випадків за допомогою цифрових систем діагностики.

Тема 8. Пародонтит і системні захворювання: патогенетичні імуномодулюючі механізми та міждисциплінарні стратегії лікування.

На занятті розглядаються взаємозв'язки пародонтиту із загальносоматичною патологією.

Ключові аспекти: молекулярні механізми впливу пародонтиту на серцево-судинні захворювання, цукровий діабет, ревматоїдний артрит та інші аутоімунні стани; системна запальна відповідь і роль мікробного біофільму; принципи міждисциплінарного ведення таких пацієнтів.

Аспіранти отримають знання щодо системних наслідків пародонтиту, опрацюють підходи до взаємодії стоматолога з іншими фахівцями.

Практичні навички: аналіз клінічних випадків із коморбідністю; формування міждисциплінарного плану лікування; оцінка системних факторів ризику.

Тема 9. Персоналізована фармакотерапія в пародонтології. Локальні системи доставки ліків, наночастинки, пробіотики. Ведення ендо-періоуражень.

Заняття присвячене новим можливостям фармакотерапії пародонтиту. Будуть розглянуті сучасні аспекти загального лікування захворювань пародонту, особливу увагу буде приділено фармакодинаміці і фармакокінетиці препаратів та їх механізму дії. Основні показання для призначення лікарських засобів, адекватну лікарську форму, шляхи введення і взаємодії з іншими медикаментами. Антибактеріальна та протизапальна терапія. Вітамінотерапія. Гіпосенсибілізуюча, імуномодулююча, стимулююча терапія. Окрема увага буде приділена дієтотерапії пародонтологічних хворих. Будуть обговорені підходи до лікування з урахуванням клінічних особливостей перебігу у хворих із супутньою патологією.

Сучасні рекомендації щодо медикаментозного лікування захворювань пародонту. Питання місцевої медикаментозної терапії генералізованого пародонтиту хронічного перебігу. Місцева медикаментозна терапія генералізованого пародонтиту загостреного перебігу. Помилки та ускладнення при лікуванні генералізованого пародонтиту. Протизапальна терапія симптоматичного гінгівіту в комплексному лікуванні генералізованого пародонтиту. Методи ліквідації пародонтальних кишень та рецесії ясен.

Ключові аспекти: принципи персоналізованого підбору медикаментозної терапії; локальні системи доставки антибактеріальних препаратів; застосування наночастинок та пробіотиків у комплексному лікуванні; тактика ведення комбінованих ендо- та періоуражень. Аспіранти засвоять сучасні схеми фармакотерапії на основі індивідуального ризик-профілю пацієнта.

Практичні навички: складання індивідуальних фармакологічних протоколів; ознайомлення з локальними системами доставки ліків; аналіз клінічних випадків комбінованих уражень.

Тема 10. Регенеративна та хірургічна пародонтологія: біоматеріали, PRF/PRP, клітинні технології, мікрохірургічні техніки.

Заняття висвітлює сучасні підходи до регенерації та хірургічного лікування пародонтологічних пацієнтів. Роль хірургічного лікування у комплексній терапії хворих на генералізований пародонтит. Поняття гінгівальні, мукогінгівальні і остеомукогінгівальні операції. Передопераційна підготовка хворих на генералізований пародонтит до хірургічного втручання. Метод кюретажу при лікування хворих на генералізований пародонтит (закритий кюретаж, відкритий кюретаж, вакуум-кюретаж, кріокюретаж). Гінгівотомія. Гінгівектомія (проста, радикальна). Клаптеві операції. Класифікація матеріалів для прискорення регенерації кісткової тканини пародонту за G. Gara і D. Adams (1981). Особлива увага буде приділена методу спрямованої тканинної регенерації. Операції для формування присінку порожнини рота (френулотомія, френулектомія, пластика присінку тощо). Питання післяопераційного ведення хворих після хірургічного втручання на тканинах пародонту.

Ключові аспекти: використання біоматеріалів у відновленні тканин пародонта; можливості PRF/PRP у стимуляції регенерації; клітинні технології у відновленні кісткових дефектів; принципи мікрохірургічних технік для мінімальної травматизації.

Аспіранти вивчать сучасні протоколи регенеративної хірургії та оцінять доказову базу їх ефективності.

Практичні навички: ознайомлення з методиками отримання та застосування PRF/PRP; підбір біоматеріалів залежно від клінічної ситуації; відпрацювання алгоритмів мікрохірургічного втручання.

Тема 11. Інтеграція пародонтології та ортопедії: цифрове планування, протоколи шинування.

Заняття присвячене взаємодії пародонтолога й ортопеда у комплексному лікуванні пацієнтів із пародонтитом.

Ключові аспекти: цифрові методи планування ортопедичної реабілітації при пародонтологічних ураженнях; методи усунення травматичної оклюзії, вибіркове пришліфування зубів, сучасні протоколи шинування рухомих зубів; вибір ортопедичних конструкцій залежно від ступеня пародонтальної втрати; міждисциплінарний підхід у лікуванні.

Аспіранти засвоять алгоритм планування лікування із використанням CAD/CAM-технологій, принципи підбору шинувальних систем.

Практичні навички: цифрове моделювання ортопедичних конструкцій; опанування методик шинування (тимчасові, постійні системи); аналіз клінічних випадків інтегрованого лікування.

Тема 12. Фізіотерапевтичні методи в стоматології: лазери, фотодинамічна терапія, плазмотерапія, Vector-терапія, озонотерапія.

Заняття присвячене новітнім фізіотерапевтичним методам у лікуванні захворювань пародонта та слизової.

Ключові аспекти: механізм дії лазерних систем у терапії; фотодинамічна терапія як альтернатива антибіотикам; можливості плазмотерапії для стимуляції регенерації; Vector-терапія як мінімально інвазивна альтернатива кюретажу; роль озонотерапії у протимікробному контролі; клінічні особливості застосування лазерів в практичній стоматології, лазерна хірургія в пародонтології, методика лазерного кюретажу, переваги лазерної хірургії.

Аспіранти ознайомляться з доказовою базою ефективності цих методів, протоколами застосування у різних клінічних ситуаціях. Фізіотерапевтичні методи лікування захворювань пародонту.

Практичні навички: відпрацювання технік застосування лазерних і фотодинамічних систем; ознайомлення з методиками Vector-терапії та плазмотерапії; клінічний розбір ефективності фізіотерапевтичних методів.

Тема 13. Аутоінфекційні, травматичні, мікотичні та ерозивно-виразкові ураження СОПР: етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики та нові підходи до лікування.

Заняття розглядає складні ураження слизової оболонки порожнини рота.

Ключові аспекти: патогенез аутоінфекційних і травматичних уражень; сучасні молекулярні механізми розвитку мікотичних і ерозивно-виразкових процесів; сучасні методи діагностики (ПЛР, імуногістохімія); нові підходи до лікування із використанням імунобіологічних препаратів та біомодуляторів.

Аспіранти засвоять алгоритми диференційної діагностики уражень СОПР, сучасні принципи терапії з урахуванням етіології. Буде зроблено акцент на диференційній діагностиці ерозивного стоматиту, гінгівостоматиту Венсана, ангіни Симановського-Плаута-Венсана зі змінами ясен при захворюваннях крові (лейкоз, агранулоцитоз), отруєнні солями важкими металів (Zn, Cu, Pb) тощо. Основний акцент буде зроблено на сучасних підходах до лікування хворих з ерозивно-виразковими ураженнями СОРП, принципах місцевого та загального лікування. Обговоримо принципи терапії на основі окремих клінічних ситуацій, клінічна

фармакологія специфічних антибактеріальних препаратів та особливості призначення в певних групах пацієнтів. Прогноз. Профілактика.

Практичні навички: складання плану діагностичного пошуку; підбір сучасних терапевтичних протоколів; аналіз клінічних випадків із використанням біомодуляторів.

Тема 14. Системні та аутоімунні захворювання слизової оболонки порожнини рота: патогенетичні механізми, біомаркери у слині, таргетна терапія та особливості лікування пацієнтів із поліпрагмазією.

Заняття присвячене ураженням СОПР при системних і автоімунних хворобах.

Ключові аспекти: сучасні молекулярні концепції патогенезу автоімунних захворювань; діагностична роль біомаркерів у слині; сучасні напрямки таргетної терапії; особливості ведення пацієнтів із поліпрагмазією.

Аспіранти навчаться оцінювати клінічні прояви автоімунних уражень СОПР, застосовувати принципи персоналізованої терапії.

Практичні навички: аналіз клінічних випадків системних уражень; ознайомлення з методами виявлення слинних біомаркерів; складання плану лікування пацієнтів із поліпрагмазією.

Тема 15. Невідкладні стани в стоматології: патогенез алергічних реакцій, генетична схильність, профілактика.

Заняття присвячене веденню невідкладних станів у стоматології. Розглянемо різновиди невідкладних станів, що найчастіше трапляються на стоматологічному прийомі. Буде приділена увага етіології, патогенезу невідкладних станів пов'язаних з порушенням діяльності серцево-судинної системи (непритомність, колапс, аритмія, стенокардія, гіпертонічний криз, інфаркт міокарда, гіпотонія), респіраторні розлади внаслідок порушення зовнішнього дихання та асфіксії, коматозні стани при діабеті, підвищенні внутрішньочерепного тиску (епілепсія), шокові прояви алергічної реакції на медикаменти (анафілактичний шок, набряк Квінке). Фактори ризику. Приділимо особливу увагу протоколам обстеження пацієнта, етапу опитування стоматологічних хворих, а саме ретельному збору анамнезу життя (з'ясуванню алергологічного анамнезу, наявності у хворого важких загальносоматичних захворювань, перенесених операцій в анамнезі, професійні шкідливості, тощо). Зробимо акцент на розпізнаванні перших клінічних проявів невідкладних станів та їх передвісників.

Ключові аспекти: молекулярні механізми розвитку алергічних реакцій; роль генетичної схильності в ризику розвитку ускладнень; принципи профілактики невідкладних станів; алгоритми надання допомоги у стоматологічному кабінеті.

Аспіранти засвоять протоколи надання допомоги при анафілаксії, набряку Квінке, колапсі. Практичні навички: відпрацювання алгоритмів невідкладної допомоги (BLS, ACLS); моделювання клінічних ситуацій; робота з аптечкою невідкладної допомоги стоматолога.

Тема 16. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: цитогенетичні та імуногістохімічні маркери, рання діагностика (liquid biopsy).

Заняття висвітлює сучасні підходи до діагностики та профілактики передракових станів.

Ключові аспекти: характеристика передракових уражень СОПР; роль цитогенетичних та імуногістохімічних маркерів у ранній діагностиці; liquid biopsy як інноваційний метод; принципи моніторингу пацієнтів групи ризику.

Аспіранти отримають знання щодо сучасних методів скринінгу та стратифікації ризику злоякісної трансформації.

Практичні навички: аналіз результатів цитогенетичних досліджень; ознайомлення з методами liquid biopsy; складання плану спостереження за пацієнтами.

Тема 17. Лабораторні методи у стоматологічних дослідженнях: протеоміка, метагеноміка, метаболоміка, in vitro / in vivo моделі.

Заняття присвячене сучасним експериментальним методам у стоматології; біохімічним, мікробіологічним, цитологічним, гістологічним, імунологічним та морфологічним методам діагностики в стоматології; методам забору матеріалу для цитологічного та бактеріологічного дослідження та їх аналізу; серологічній діагностиці в стоматології.

Ключові аспекти: принципи протеоміки, метагеноміки та метаболоміки; застосування in vitro / in vivo моделей у дослідженнях; можливості трансляційної медицини.

Аспіранти ознайомляться з сучасними методами лабораторної діагностики та досліджень у стоматології.

Практичні навички: ознайомлення з методами збору та аналізу біологічних зразків; інтерпретація результатів молекулярних досліджень; формування протоколу наукового експерименту.

Тема 18. Цифрові технології в сучасній стоматології: CAD/CAM, 3D-друк, навігаційні хірургічні системи.

Заняття присвячене впровадженню цифрових рішень у клінічну практику.

Ключові аспекти: можливості CAD/CAM у терапії, ортопедії, ортодонтії; застосування 3D-друку для виготовлення індивідуальних конструкцій; роль навігаційних систем у хірургії.

Аспіранти засвоять алгоритм цифрового планування лікування та інтеграцію CAD/CAM у комплексну практику.

Практичні навички: робота з CAD/CAM-системами; ознайомлення з технологією 3D-друку; аналіз клінічних випадків використання навігаційних хірургічних систем.

Тема 19. Дентальна імплантація як інтегративний напрям: міждисциплінарні аспекти, сучасні тенденції.

Заняття розглядає імплантацію як частину комплексного лікування.

Ключові аспекти: міждисциплінарний підхід до планування імплантації (ортопедія, хірургія, пародонтологія); цифрові протоколи планування імплантації; сучасні тенденції у виборі імплантатів та протоколів остеоінтеграції.

Аспіранти засвоять сучасні стратегії лікування пацієнтів із використанням імплантатів та їх інтеграцію у загальний план.

Практичні навички: планування імплантації за допомогою цифрових технологій; аналіз клінічних випадків; складання комплексного плану реабілітації.

Тема 20. Диференційований залік.

Форма підсумкового контролю, яка охоплює теоретичні знання та практичні навички.
Ключові аспекти: перевірка засвоєного матеріалу за всіма темами лекційного курсу, матеріалів практичних занять і темами самостійної роботи аспірантів; оцінка знання сучасних клінічних протоколів, молекулярних та цифрових методів діагностики й лікування; вміння інтегрувати знання для вирішення клінічних завдань.

Аспіранти демонструють здатність застосовувати принципи доказової медицини, цифрові технології та сучасні терапевтичні підходи.

Практичні навички: тестування, розв’язання клінічних ситуаційних задач, презентація плану комплексного лікування.

3. Структура навчальної дисципліни

Тема	Всього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Методи діагностики каріозних і некаріозних уражень твердих тканин зубів (клінічні, інструментальні, цифрові). Принципи профілактики та лікування. Планування комплексного лікування пацієнтів із множинними некаріозними ураженнями (клінічний розбір). *СР 1. Каріозні та некаріозні ураження твердих тканин зубів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи профілактики та лікування.*	5	-	2	3
Тема 2. Інноваційні підходи до відновлення зубів: мінімально інвазивне препарування, біоміметичні методи реставрації. *СР 2. Новітні методи реставрації твердих тканин зуба. Біоміметична стоматологія як міждисциплінарний напрям: сучасні наукові підходи.*	4	-	2	2
Тема 3. Естетична стоматологія: цифрові протоколи (DSD, 3D-моделювання), інтеграція AI, методи визначення кольору. Художня реставрація фронтальної та бокової групи зубів. Вініри. Сучасні реставраційні техніки та інноваційні матеріали (нанокомпозити, ормокери, біоактивні композити). *СР 2. Новітні методи реставрації твердих тканин зуба з акцентом на цифрові та естетичні технології.*	3	-	2	1
Тема 4. Діагностика та лікування пульпіту: біологічний (біокерамічні матеріали, клітинні технології, тканинна інженерія), хірургічний та комбінований методи. *СР 3. Пульпіт: сучасні уявлення про патогенез, роль мікробного біофільму та імунологічні аспекти.*	5	-	2	3
Тема 5. Діагностика апікального періодонтиту: конусно-променева комп'ютерна томографія, мікро-КТ у наукових дослідженнях, молекулярно-біологічні та імунологічні маркери. *СР 4. Періодонтит: патофізіологія, сучасні діагностичні та терапевтичні підходи.*	5	-	2	3
Тема 6. Нові підходи в ендодонтії: лазерна та фотодинамічна терапія, нанотехнології, сучасні методи обтурації, мікрохірургія. Повторне ендодонтичне лікування: 3D-навігаційні системи, біологічні методи	5	-	2	3

терапії заапікальних уражень. Клінічний аналіз складних випадків. *СР 5. Сучасні технології в ендодонтичному лікуванні: механічна та медикаментозна обробка кореневих каналів, іригаційні системи, лазерні технології.*				
Тема 7. Класифікації хвороб пародонта (AAP/EFP 2017): порівняльний аналіз, діагностичні алгоритми. Біомаркери в діагностиці пародонтиту (протеоміка, метаболоміка, мікроРНК), комп'ютеризовані системи діагностики. *СР 6. Роль мікробіому порожнини рота в розвитку стоматологічних хвороб: дані метагеноміки.*	6	1	2	3
Тема 8. Пародонтит і системні захворювання: патогенетичні імуномодулюючі механізми та міждисциплінарні стратегії лікування. *СР 7. Сучасні підходи до діагностики та лікування пародонтиту.*	6	1	2	3
Тема 9. Персоналізована фармакотерапія в пародонтології. Локальні системи доставки ліків, наночастинки, пробіотики. Ведення ендо-періоуражень. *СР 8. Персоналізована стоматологія: генетичні предиктори стоматологічних хвороб та індивідуалізація лікування.* *СР 9. Новітні фармакологічні засоби: наночастинки, біоактивні системи доставки, імунобіологічні препарати.*	8	-	2	6
Тема 10. Регенеративна та хірургічна пародонтологія: біоматеріали, PRF/PRP, клітинні технології, мікрохірургічні техніки. *СР 10. Регенеративна медицина в стоматології: тканинна інженерія, клітинні технології, біоматеріали.*	7	2	2	3
Тема 11. Інтеграція пародонтології та ортопедії: цифрове планування, протоколи шинування. *СР 11. Шинування та цифрове планування в пародонтології.*	5	-	2	3
Тема 12. Фізіотерапевтичні методи в стоматології: лазери, фотодинамічна терапія, плазмотерапія, Vector-терапія, озонотерапія. *СР 12. Лазерні технології в стоматології.*	5	-	2	3
Тема 13. Аутоінфекційні, травматичні, мікотичні та ерозивно-виразкові ураження СОПР: етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики та нові підходи до лікування.	6	1	2	3

СР 13. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: діагностичні алгоритми та сучасні методи терапії.				
Тема 14. Системні та аутоімунні захворювання слизової оболонки порожнини рота: патогенетичні механізми, біомаркери у слині, таргетна терапія та особливості лікування пацієнтів із поліпрагмазією. *СР 14. Міждисциплінарні аспекти лікування пацієнтів із супутньою соматичною патологією та роль міждисциплінарної команди у стоматології.*	5	1	2	2
Тема 15. Невідкладні стани в стоматології: патогенез алергічних реакцій, генетична схильність, профілактика. *СР 14. Невідкладні стани в стоматології: клінічні алгоритми.*	3	-	2	1
Тема 16. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: цитогенетичні та імуногістохімічні маркери, рання діагностика (liquid biopsy). *СР 15. Передракові стани та онкопатологія слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: liquid biopsy та інші методи ранньої діагностики.*	5	-	2	3
СР 16. Міжнародні клінічні протоколи (EFP, ESE, AAE, NICE), методологія клінічних досліджень, принципи доказової медицини, біоетика та академічна доброчесність.	3	-	-	3
СР 17. Діагностика порушень скронево-нижньощелепного суглоба, методи лікування.	5	2	-	3
СР 18. Сучасні методи відновної хірургії обличчя.	5	2	-	3
Тема 17. Лабораторні методи у стоматологічних дослідженнях: протеоміка, метагеноміка, метаболоміка, in vitro / in vivo моделі.	2	-	2	-
Тема 18. Цифрові технології в сучасній стоматології: CAD/CAM, 3D-друк, навігаційні хірургічні системи. *СР 19. Цифрова стоматологія: інтеграція CAD/CAM, AI, 3D-друку в терапевтичній, хірургічній та ортопедичній практиці; цифрові інструменти для наукової комунікації.*	9	4	2	3
Тема 19. Дентальна імплантація як інтегративний напрям: міждисциплінарні аспекти, сучасні тенденції. - Сучасні підходи до дентальної імплантації: цифрове планування, навігаційна хірургія. - Особливості протезування на імплантатах.	6	4	2	-

Сучасне матеріалознавство в ортопедичній стоматології. *СР 20. Ортопедичні матеріали для виготовлення незнімних безметалевих конструкцій: 3Д-друк та фрезерування.*	5	2	-	3
Тема 20. Диференційований залік.	2	-	2	-
УСЬОГО	**120**	**20**	**40**	**60**

4. Теми лекцій

№ з/п	Тема лекції	Кількість годин
1.	Сучасні концепції діагностики та лікування захворювань пародонту: мікробіологічні, імунологічні та регенеративні підходи.	2
2.	Захворювання слизової оболонки порожнини рота: діагностичні алгоритми, роль імунної системи та новітні методи терапії.	2
3.	Сучасні підходи до дентальної імплантації: цифрове планування, навігаційна хірургія.	2
4.	Регенеративні методики в хірургічній стоматології: остеопластика, фактори росту, PRF/PRP.	2
5.	Новітні технології в щелепно-лицевій хірургії: 3D-друк кісткових трансплантатів, особливості комп'ютерно-томографічних досліджень при травмі голови.	2
6.	Сучасні методи відновної хірургії обличчя.	2
7.	Сучасні погляди на патологію та діагностику порушень скронево-нижньощелепного суглоба, методи лікування.	2
8.	Застосування CAD/CAM технологій в ортопедичній стоматології.	2
9.	Особливості протезування на імплантатах.	2
10.	Сучасне матеріалознавство в ортопедичній стоматології.	2
	Усього	**20**

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	**Тема практичного заняття**	**Кількість годин**
1.	Методи діагностики каріозних і некаріозних уражень твердих тканин зубів (клінічні, інструментальні, цифрові). Принципи профілактики та лікування. Планування комплексного лікування пацієнтів із множинними некаріозними ураженнями (клінічний розбір).	2
2.	Інноваційні підходи до відновлення зубів: мінімально інвазивне препарування, біоміметичні методи реставрації.	2
3.	Естетична стоматологія: цифрові протоколи (DSD, 3D-моделювання), інтеграція AI, методи визначення кольору. Художня реставрація фронтальної та бокової групи зубів. Вініри. Сучасні реставраційні техніки та інноваційні матеріали (нанокомпозити, ормокери, біоактивні композити).	2
4.	Діагностика та лікування пульпіту: біологічний (біокерамічні матеріали, клітинні технології, тканинна інженерія), хірургічний та комбінований методи.	2
5.	Діагностика апікального періодонтиту: конусно-променева комп'ютерна томографія, мікро-КТ у наукових дослідженнях, молекулярно-біологічні та імунологічні маркери.	2

6.	Нові підходи в ендодонтії: лазерна та фотодинамічна терапія, нанотехнології, сучасні методи обтурації, мікрохірургія. Повторне ендодонтичне лікування: 3D-навігаційні системи, біологічні методи терапії заапікальних уражень. Клінічний аналіз складних випадків.	2
7.	Класифікації хвороб пародонта (AAP/EFP 2017): порівняльний аналіз, діагностичні алгоритми. Біомаркери в діагностиці пародонтиту (протеоміка, метаболоміка, мікроРНК), комп'ютеризовані системи діагностики.	2
8.	Пародонтит і системні захворювання: патогенетичні імуномодулюючі механізми та міждисциплінарні стратегії лікування.	2
9.	Персоналізована фармакотерапія в пародонтології. Локальні системи доставки ліків, наночастинки, пробіотики. Ведення ендо-періоуражень.	2
10.	Регенеративна та хірургічна пародонтологія: біоматеріали, PRF/PRP, клітинні технології, мікрохірургічні техніки.	2
11.	Інтеграція пародонтології та ортопедії: цифрове планування, протоколи шинування.	2
12.	Фізіотерапевтичні методи в стоматології: лазери, фотодинамічна терапія, плазмотерапія, Vector-терапія, озонотерапія.	2
13.	Аутоінфекційні, травматичні, мікотичні та ерозивно-виразкові ураження СОПР: етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики та нові підходи до лікування.	2
14.	Системні та аутоімунні захворювання слизової оболонки порожнини рота: патогенетичні механізми, біомаркери у слині, таргетна терапія та особливості лікування пацієнтів із поліпрагмазією.	2
15.	Невідкладні стани в стоматології: патогенез алергічних реакцій, генетична схильність, профілактика.	2
16.	Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: цитогенетичні та імуногістохімічні маркери, рання діагностика (liquid biopsy).	2
17.	Лабораторні методи у стоматологічних дослідженнях: протеоміка, метагеноміка, метаболоміка, in vitro / in vivo моделі.	2
18.	Цифрові технології в сучасній стоматології: CAD/CAM, 3D-друк, навігаційні хірургічні системи.	2
19.	Дентальна імплантація як інтегративний напрям: міждисциплінарні аспекти, сучасні тенденції.	2
20.	Диференційований залік.	2
	Усього	**40**

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	ТЕМА	Кількість годин
1.	Каріозні та некаріозні ураження твердих тканин зубів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи профілактики та лікування.	3
2.	Новітні методи реставрації твердих тканин зуба. Біоміметична стоматологія як міждисциплінарний напрям: сучасні наукові підходи.	3
3.	Пульпіт: сучасні уявлення про патогенез, роль мікробного біофільму та імунологічні аспекти.	3
4.	Періодонтит: патофізіологія, сучасні діагностичні та терапевтичні підходи.	3

5.	Сучасні технології в ендодонтичному лікуванні: механічна та медикаментозна обробка кореневих каналів, іригаційні системи, лазерні технології.	3
6.	Роль мікробіому порожнини рота в розвитку стоматологічних хвороб: дані метагеноміки.	3
7.	Сучасні підходи до діагностики та лікування пародонтиту.	3
8.	Персоналізована стоматологія: генетичні предиктори стоматологічних хвороб та індивідуалізація лікування.	3
9.	Новітні фармакологічні засоби: наночастинки, біоактивні системи доставки, імунобіологічні препарати.	3
10.	Регенеративна медицина в стоматології: тканинна інженерія, клітинні технології, біоматеріали.	3
11.	Шинування та цифрове планування в пародонтології.	3
12.	Лазерні технології в стоматології.	3
13.	Захворювання слизової оболонки порожнини рота: діагностичні алгоритми та сучасні методи терапії.	3
14.	Міждисциплінарні аспекти лікування пацієнтів із супутньою соматичною патологією та роль міждисциплінарної команди у стоматології. Невідкладні стани в стоматології: клінічні алгоритми.	3
15.	Передракові стани та онкопатологія слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ: liquid biopsy та інші методи ранньої діагностики.	3
16.	Міжнародні клінічні протоколи (EFP, ESE, AAE, NICE), методологія клінічних досліджень, принципи доказової медицини, біоетика та академічна доброчесність.	3
17.	Діагностика порушень скронево-нижньощелепного суглоба, методи лікування.	3
18.	Сучасні методи відновної хірургії обличчя.	3
19.	Цифрова стоматологія: інтеграція CAD/CAM, AI, 3D-друку в терапевтичній, хірургічній та ортопедичній практиці; цифрові інструменти для наукової комунікації.	3
20.	Ортопедичні матеріали для виготовлення незнімних безметалевих конструкцій: 3Д-друк та фрезерування.	3
	Усього	**60**

7. Індивідуальні завдання: Участь у клінічних розборах, реферативні повідомлення, написання реферату, доповідь на науково-практичних конференціях, підготовка наукової статті, раціоналізаторських пропозицій, патентів на корисну модель, засвоєння ключових методів діагностики, засвоєння основних принципів надання стоматологічної допомоги.

8. Завдання для самостійної роботи: опрацювання матеріалу згідно з тематичним планом із застосуванням сучасних інформаційних технологій, опрацюванням ситуаційних задач, моделюванням клінічних ситуацій, пошуку on-line спеціалізованих ресурсів з презентацією сучасних методів дослідження та лікування.

9. Методи навчання: мультимедійні та інтерактивні лекції, інтерактивні практичні заняття, наукові та клінічні дискусії, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, консультація, суперечка, організація дослідження, спостереження, ілюстрація, демонстрація тематичних хворих, клінічно-дослідні роботи, проведення експерименту, виконання графічних робіт, робота в клініці, проведення практики, самостійна робота, досліди, вправи, лабораторний досвід, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід, метод проблемного викладу,

репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький, творчий, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення.

10. Методи оцінювання (контролю): усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання: оцінка з дисципліни (диференційований залік) аспіранта складається з суми балів за поточну успішність та балів, отриманих за диференційований залік.

12. Форма поточного контролю успішності навчання: сума балів поточного контролю визначається на основі оцінок поточної навчальної діяльності аспіранта із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Критерії оцінювання кожної теми:
Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли аспірант знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; неспроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи:
Оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні диференційованого заліку.

Критерії оцінювання під час проведення диференційованого залікового заняття (проводиться згідно з розкладом занять):
Оцінка "відмінно" (80-71) виставляється у випадку, коли аспірант під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.
Оцінка "добре" (70-61) виставляється за умови, коли аспірант під час співбесіди та виконання

отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.
Оцінка "задовільно" (60-50) ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту поставлених під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень вмінь та розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок.
Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти:
Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова. Підсумковий контроль є диференційованим заліком, що проводиться на останньому занятті за розкладом. Максимальна кількість балів, яку може отримати аспірант під час контролю складає 80. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.
Оцінка за диференційований залік (диференційоване залікове заняття) відповідає шкалі: оцінка «5» - 80-71 бал, оцінка «4» - 70-61 бал, оцінка «3» 60-50 балів. Поточна успішність вираховується за весь курс вивчення дисципліни, середня арифметична оцінка переводиться у бали згідно 120-бальної шкали.
Отримані бали за поточну успішність та залікове заняття додаються і визначають оцінку з дисципліни. Ця сума відповідає фіксованій шкалі оцінок: оцінка «5» - 200-180 балів, оцінка «4» - 179-160 балів, оцінка «3» - 159-122 бали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
180-200	**A**	Відмінно
170-179,99	**B**	Добре
160-169,99	**C**	
141-159,99	**D**	Задовільно
122-140,99	**E**	
60-121,99	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0-59,99	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення: навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, навчальні

фантоми та муляжі, технічні засоби навчання (комп'ютери з доступом до мережі Internet, використання відео- та фототеки).

14. Рекомендована література

Основна (базова):

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах: підручник. Т.1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, Л. Ф. Сідельнікова та ін.; за ред. А. В. Борисенка. - 4-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х томах: підручник. Т.2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. – К., 2020. – 592 с.
3. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: Підручник у 4 томах, том 3 присвячений захворюванням пародонта. Автори: М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко та інші; за редакцією А.В. Борисенка. Видання друге, перероблене і доповнене. – 2020. – 664 с.
4. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.
5. Щелепно-лицева хірургія: підручник / О.О. Тимофєєв. – 3-є видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 792 с. (чорно-білі) + 40 кольор.
6. Ортопедична стоматологія. Національний підручник: за ред проф. Рожка М.М., проф. Неспрядька В.П. 2020 Підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін.: за ред М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. – К. ВСВ «Медицина», 2020. – 720 с.
7. Клінічна фармакологія та фармакокінетика в стоматології: Навчальний посібник / І.П. Мазур, М.Ф. Хайтович, Л.І. Голопихо. – К. : ВСВ "Медицина", 2018. – 376 с. + 6 с. кольор. вкл.

Допоміжна:

8. Пропедевтика терапевтичної стоматології. Навчально-методичний посібник / М.Ю. Гончарук-Хомин, О.Я. Білинський, І.Ю. Гангур. – 2024 року.
9. Пропедевтика терапевтичної стоматології: Підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих навчальних закладів МОЗ України, 2021 р. Автори: І.М. Ткаченко, І.Я. Марченко, З.Ю. Назаренко та інші.
10. Терапевтична стоматологія: Захворювання пародонта : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / М. Ю. Гончарук-Хомин, М. І. Балега. – Ужгород, 2024. – 85 с.
11. Терапевтична стоматологія: Патологія пародонту та СОПР : навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / Гончарук-Хомин М.Ю., Ньорба Бобиков М.М. – Ужгород:, 2024. – 177 с.
12. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення: навчальний посібник / П.М. Скрипников, К.О. Удальцова, В.І. Шинкевич, О.А. Писаренко, Л.М. Хавалкіна, Ю.В. Тимошенко, С.І. Геранін. – Полтава: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), 2023.
13. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2023. – 335 с. (кольорові).
14. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання: в 2-х томах, переклад / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін. – К. «Медицина». – 2025. – 1543 с.
15. Профілактика стоматологічних захворювань: Підручник для підготовки студентів, лікарів-стоматологів-інтернів та практикуючих лікарів-стоматологів. Автори: Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Кулай та інші.
16. Заяць Т.І., Жуковська Л.О. Профілактика стоматологічних захворювань: Навч. посіб. –

Львів: «Новий Світ-2000», 2020 – 322 с.
17. Кіцера Н. І., Ковальчук Л. Є., Рожко М. М. Генетична патологія і її стоматологічні прояви. Навчальний посібник для стоматологів, сімейних лікарів, генетиків. Івано-Франківськ – Львів. «Фоліант», 2021. – 240 с.
18. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. – 5-е видання. – К. «Медицина». – 2023. – 560 с.
19. Кандидоз порожнини рота: діагностика і лікування / Фесенко В.І., Глазунов О.А. – «Новий світ-2000». – 2023. – 235 с.
20. Антибактеріальна терапія в стоматології / Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Луценко Р.В. та ін. – «Магнолія». – 2023. – 296 с.
21. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 335 с. (чорно-білі).
22. Фармакотерапія захворювань слизової оболонки порожнини рота і тканин пародонта: Навч. посіб. для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радою НМУ О.О. Богомольця / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2018. — 504 с., пал. тв., (ст. 8 пр.).
23. Фармакологія: підручник / І.В. Нековаль, Т.В. Казанюк. – 10-те вид., переробл. і доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 552 с.
24. Фармакологія за Рангом і Дейлом: пер. 9-го агл. вид. у 2 томах. Т.2 / Джеймс М. Ріттер, Род Флавер, Ґрем Гендерсон, Юн Конг Лоук, Девід Мак'юен, Гамфрі П. Ранг; наук. ред. пер. : Ганна Зайченко, Микола Хайтович. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 342 с.
25. Фармакотерапія з фармакокінетикою: підручник для здобувачів закл. вищ. освіти / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. — Самост. електр. вид. — Харків : НФаУ, 2023. — 378 с.
26. Фармакотерапія в нейростоматології: Навчальний посібник / Луценко Р.В., Капустник Ю.О., Сидоренко А.Г. – Львів: "Магнолія 2006", 2024. – 328 с.
27. Петрушанко Т.О., Іленко Н.В., Островська Л.В. Клінічний практикум із терапевтичної стоматології - Clinical Practicum in Therapeutic Dentistry: навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 260 с.
28. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібік, С.Б. Костенко. – 2-е видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2025. – 352 (чорно-білі) + 20 кол.
29. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.Я. Яковенко, В.Г. Черкасов, І.Л. Чехова та ін. – 2-е видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 496 с. (кольор.).
30. Судова стоматологія: підручник / Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, В.В. Франчук. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». - 2024. – 263 (ч-б) + 4 кол.
31. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних. – 3-є видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 264 (чорно-білі) + 32 кол.
32. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально-наочний посібник / М.М. Рожко, Т.М. Дмитришин, І.В. Палійчук та ін. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 222 с. (кол.)
33. StudBook з ортопедичної стоматології / [П.А. Гасюк, Є.Я. Костенко, В.Р. Мачоган, С.О. Росоловська, А.Б. Воробець, В.Б.Радчук]. – 2020. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А.- 372 с.
34. Базова філософія бюгельного протезування / [П.А. Гасюк , В.Р. Мачоган, В.Б. Радчук]. – 2020. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А. – 107 с.
35. Основні технології виготовлення зубних протезів: Навчальний посібник, 2019 р. Автори: Е.В. Беляєв, Д.М. Король, П.А. Гасюк та інші.
36. Propaedeutics of therapeutic dentistry. The textbook for higher education applicants of dental and foreign faculties of higher education institutions of Ministry of health of Ukraine/ I.M.

Tkachenko, I.Y. Marchenko, M.A. Shundryk, Z.Y. Nazarenko, S.A. Pavlenko, O.V. Pavlenkova, A.I. Sydorova, Y.Y. Vodoriz, N.M. Brailko / "Magnolia 2006", 2023. – 423p.
37. Tetyana Zaporozhets, Olena Tkachenko, Svitlana Tryniak. Dental Physiology. Study manual in English.-Lviv: "Magnolia 2006", 2023. – 166 p.
38. Kaskova L.F., Yanko N.V. Preclinical manual of paediatric therapeutic dentistry. – Lviv: «Magnolia 2006», 2024. – 108 p.
39. Diagnosis and Management of Oral Mucosal Lesions. An Issue of Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America / / by Neel Bhattacharyya (Editor), Donald Cohen (Editor), Elsevier; 1st Edition, 2023. – 240 p.
40. A Guide to Clinical Differential Diagnosis of Oral Mucosal Lesions / Michael W. Finkelstein; Emily Lanzel; John W. Hellstein, 2023. – 95 p. https://assets.ctfassets.net/nglyjmvvpp62/78XdWWzSRvvWBIAocvuJKL/b232c1ed3b75fbe84bdd6654e3669100/ce110.pdf
41. Romanos G. E. Advanced Laser Surgery in Dentistry. – John Wiley & Sons, 2021.
42. Enno Schmidt. Diseases of the Oral Mucosa. – 2021. – 550 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-82804-2
43. Gehrig, Jill S, and Daniel E Shin. Foundations of Periodontics for the Dental Hygienist. Sixth edition. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning, 2023.
44. Pharmacotherapy in dentistry: manual / Bobyriov V.M., Petrova T.A., Ostrovska G.Yu., Ryabushko M.M., Kapustianska A.A. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. – 376 p.: il.

Нормативні документи:

1. Стандарт медичної допомоги «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
2. Клінічна настанова, заснована на доказах «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
3. Стандарт медичної допомоги «Карієс зубів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
4. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
5. Стандарти медичної допомоги «Дентоальвеолярна травма» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 лютого 2023 року № 314).
6. Стандарт медичної допомоги «Раціональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.08.2023 № 1513).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Сайт кафедри http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: http://www.library.vnmu.edu.ua
3. Національна наукова медична бібліотека України: http://www.library.gov.ua/
4. Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: http://www.pubmed.com
5. Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я: https://emedicine.medscape.com/pulmology
6. Електронний ресурс http://www.joponline.org/
7. Електронний ресурс http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1600-051X
8. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5]
9. Українська академія парадонтологів: https://uaperio.org
10. Українська асоціація парадонтологів: https://aiukraine.com.ua
11. Асоціація стоматогів України: https://www.udenta.org.ua